

Per Øverland: Historieglimt 255 Bakke og Lademoen menigheter

Mange menigheter i de norske storbyene har slått seg sammen med nabomenigheten i de senere årene. Nå drøftes det å slå sammen Bakke og Lademoen menigheter. Den gamle ordningen i Den norske kirke har gjennom århundrene vært geografisk. Det vil si at menigheten fikk grenser omkring et geografisk område der alle innbyggerne soknet til den aktuelle kirken. I en bygd var gjerne dalen eller en del av dalen sammenfallende med menigheten og dens grenser. I byen tilhørte bydelens innbyggere dens kirke og grensene fulgte

Lademoen kirkegård. Foto: Bjørn Lien.

visse gater i en slags sirkel rundt kirkehuset. Tidligere var praktisk talt alle innenfor grensene medlemmer av Statskirken. Med en mer differensiert befolkning blir en slik ordning problematisk. På Baklandet og Lademoen har det flyttet inn mange som ikke er kristne, men som tilhører andre religioner. Mange er kristne, men tilhører andre kirkesamfunn enn Den norske kirke.

Mange nordmenn har meldt seg ut av kirken. I dagens situasjon utgjør de som er medlemmer av Den norske kirke og som bor i det geografiske området, medlemsstokken i menigheten. Et problem for seg er at mange av disse er temmelig passive. Fremtiden vil nok kreve et annet forhold mellom kirkens og dens medlemmer. Det bør drøftes! Grundtvigs tanker om å oppheve sognebåndet er interessant. For øvrig må det være feil at menigheten ikke regelmessig henvender seg til alle sine medlemmer.

Går vi tilbake til 1905 da den store nye Lademoen kirke stod ferdig, tilhørte de som bodde på Lademoen, Bakke menighet. Bakke menighet var da byens suverent mest folkerike. Frem til 1908 da Lademoen ble utskilt fra Bakke som en egen menighet, var den nye kirka annekskirke til Bakke kirke fra 1715. Utsynet bakover går til Lade kirke fra 1180. Den var fylkeskirke for Strindfylket og ble soknekirke for det store Strinda prestegjeld som omfattet alt land rundt Trondhjem fra Byåsen via Bratsberg til Malvik. Peder Krog som var biskop og samtidig sokneprest for Strinda, fikk utskilt Bakklandet som egen menighet innen Strinda prestegjeld og bygget kirken der i 1715. Bakklandet fikk dermed en helt spesiell status ved at området omkring Anna Dorothea kirke ble et eget kirkedistrikt som kirkelig hørte under Strinda prestegjeld, men politisk lå under byen. Bakklandet hadde vokst frem som en forstad til byen Trondhjem, særlig fordi byen ønsket brannfarlig virksomhet lagt på den andre siden av elva. Peder Krog eide og bodde på Bakke gård og mange nye innbyggere på Bakklandet bygslet tomt av Bakke gård. Bakklandets særegne dobbeltstilling varte lenge. Den varte til båndet mellom biskop og sokneprest i Strinda ble oppløst.

I 1847 fikk Bakklandet status som ordinær staskirkemenighet. Den første soknepresten var Bernhard L. Essendrop som var Trondhjemsgutt. Residerende kapellan (res. kap.) fikk menigheten først i 1884. Medlemstallet fortsatte å vokse og Bakklandet ble en tallrik menighet. Prestene hadde nok å gjøre med gudstjenester og kirkelige handlinger som dåp, konfirmasjon, brudevielser og begravelser og alt som hører sammen med dem. De aktive kristne i menigheten fant oppgaver i de mange foreningene som grodde frem. Fra midt på 1800-tallet fikk landet vårt et rikt foreningsliv. De kristelige lagene lå først i løypa med misjonsforeninger, indremisjonslag og grupper for barn og ungdom. Så vokste de mange organisasjonene frem for yrker, avholdssak, idrett og mye annet. Sentralt i menighetens aktivitet stod diakonien. Diakonissene arbeidet

ut fra Bakkestrandens Bedehus. En rekke diakoniforeninger støttet deres arbeid. Som del av diakonien ble det startet arbeid med aldershjem. Bakklandet fikk et av landets største og mest vellykkede guttearbeid, Bakklandsgutan, med sokneprest Berg i spissen.

Lademoen ble innlemmet i byen i 1893. Da ble innbyggere på Lademoen først tillagt Bakklandet menighet. Allerede før byutvidelsen da Lademoen ble en ny bydel, hadde res. kap. ved Bakke kirke fått ansvar for den geistlige betjeningen på Lademoen. I 1887 stod Bakkestranden Bedehus i Fjæregata ferdig. Folket på Lademoen hadde valget mellom å gå til Lade eller Bakke kirker. Begge kirkene var gamle og små. Det skulle ikke store begivenheten til før begge var for små. Bedehuset ble bygget midt mellom de to gamle kirkene og ble snart tatt i bruk som interimskirke ved siden av alt foreningsarbeidet der. Der ble også Ynglingeforeningen startet av presten Hannibal Stabell i 1890. Ynglingen fikk senere sitt eget hus i Strandveien 72.

I 1908 ble Lademoen skilt ut fra Bakklandet menighet og ble et eget prestegjeld med to prester, en sokneprest og en res. kap.. Den tidligere res. kap. i Bakke, Simon Jørgensen, ble den nye soknepresten i Lademoen. Kapellan ble Hannibal Stabell som hadde gjort et stort arbeid med ungdomsarbeidet ansatt av Trondhjems Indremisjon. Lademoen ble snart meget folkerik. Det ble stadig bygd nye hus og leiegårder. Familiene hadde ofte mange barn. Lademoen skole var full allerede ved starten i 1906 og den nye Lilleby skole ble også fullsatt av elever da den stod ferdig i 1911. Prestene på Lademoen fikk stadig mer å gjøre med gudstjenester og kirkelige handlinger. Ikke minst var de store konfirmantkullene en stor oppgave. Lademoen skal ha hatt byens mest utbygde foreningsliv. Det er fristende å sitere Johan Løkhaug i sluttreplikken i jubileumsskriftet til Bakke kirkes 250 år. Under overskriften «Foreningsliv» skriver han: *«Skulle en skrive navn, og dets formål, i det utall av foreninger som er i menigheten, og som i trofast kjærlighet, år etter år, gjør en storstilt innsats, måtte en ha mere sidetall i beretningen. Når en sier at det er dette som danner grunnlaget for Bakklandet menighet, så har en dermed sagt, at det var kanskje her en skulle ha begynt, og ikke avsluttet med dette.»* Det samme kunne en skrive om Lademoen. Derfor er det talende at 1990-årene så slutten på foreningenes liv og menigheten hadde følelsen av nedgang i kirkelivet. Det må tenkes nytt. Knut Kittelsaas artikkel i boka til Bakke kirkes 300 år side 69 ff. er

et utgangspunkt for ny tenkning. Særlig må kirken ta på alvor den nye mediesituasjonen.